

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних мов

Сулим В.Т.

“29” серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП01.1.04 Лексикологія (німецької мови)

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)

за освітньою програмою: Німецька мова і література

інститут, факультет, відділення: факультет іноземних мов

2017 – 2018 навчальний рік

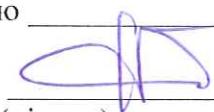
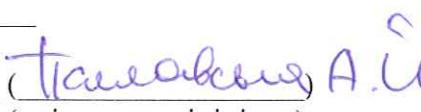
Лексикологія (німецької мови). Робоча програма навчальної дисципліни для студентів ІІ курсу освітнього ступеня «бакалавр»

за спеціальністю 035 Філологія, освітньою програмою «Німецька мова і література» зі спеціалізації «035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)».

Розробник: Паславська А. Й., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та перекладу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

Протокол № 1 від. “28” серпня 2017 р.

Завідувач кафедрою _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

“28” серпня 2017 р

Схвалено Вченом ради факультету

Протокол № 1 від. “29” серпня 2017 р.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

_____, 2017
_____, 2017

1. Опис навчальної дисципліни “Лексикологія”(німецької мови)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, – 3	Галузь знань <u>03. Гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 2	спеціальність: <u>035 Філологія</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	2-й	
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		4-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітньо-професійна програма: Німецька мова і література	20 год.	
	Освітній ступінь: бакалавр	<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	
		<i>ІНДЗ:</i>	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 32 год. (36%), самостійна робота – 58 год. (64%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Лексикологія є явищем багатогранним, різні аспекти якого можуть становити предмет дослідження різних наук. У рамках перекладознавства вивчають семасіологічні, ономасіологічні, морфологічні та фразеологічні особливості лесичного складу мови. Провідне місце в сучасній лексикології належить проблемі значення слова, його формуванню, зміні, взаємодії з іншими значеннями. Лексикологія є однією з фундаментальних дисциплін в системі підготовки філологів і перекладачів, виклад основ якої передбачає цей курс.

Мета вивчення дисципліни: ознайомити студентів з головними теоретичними положеннями і практичними навичками лексикології сучасної німецької мови.

Завдання дисципліни:

- сформувати у студентів наукове уявлення про системний характер лексики німецької мови;
- висвітлити головні способи номінації в мові;
- ознайомити з традиційними й новітніми теоріями лексичного значення;
- викласти особливості формування і структури лексичного значення, парадигматичних угруповань лексики;
- показати національно-культурну специфіку лексичного складу німецької мови;
- ознайомити з можливими способами розвитку лексичного складу німецької мови, її соціальним та територіальним поділом;

Після вивчення курсу студенти повинні мати **уявлення** про базові поняття і концепції сучасної лексикології німецької мови з метою адекватного використання отриманих знань у перекладацькій і викладацькій діяльності.

Знати:

предмет, об'єкт та завдання лексикології; головні терміни, процеси та закономірності лексикології, специфічні ознаки слова як головної одиниці мови взагалі та німецького слова зокрема; головні теорії лексичного значення; парадигматичні взаємозв'язки лексики (синонімія, антонімія, гіпер-гіпонімія, лексико-семантичні поля); шляхи збагачення німецької лексики (словотворення, зміна лексичного значення, запозичення, утворення фразеологічних одиниць); особливості територіальної та соціальної диференціації лексики; основні типи словників).

Вміти:

Давати характеристику головним науковим і теоретичним школам лексикології, оперувати основними поняттями лексикології; уміти науково вивчати конкретну мову, самостійно аналізувати мовний матеріал; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова чи фразеологізму, особливості процесів формування похідних та фразеологічних одиниць; розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди; формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля; визначати соціальну та територіальну приналежність лексичної одиниці; ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їх структуру; користуватися різними типами словників; добирати лексику в вихідній та цільовій мові для досягнення комунікативного ефекту; застосовувати мовні знання у практичних ситуаціях, сприймати лексичну інформацію на слух та передавати на письмі, застосувати в усному та письмовому мовленні у відповідності до стилістичної норми мовні та стилістичні засоби.

Передумови засвоєння курсу: ця філологічна дисципліна спирається на низку дисциплін з практики та теорії сучасної німецької мови, а саме перша іноземна мова, вступ до спеціальності, вступ до мовознавства.

Наприкінці опрацювання курсу важливо дати самооцінку якості його засвоєння загалом (або окремих тем). Доцільно поставити собі конкретну оцінку. До того ж обов'язково зазначити свої критерії оцінювання та що було зроблено, щоб відповісти їм.

Завершити курс доцільно опитуванням серед студентів щодо його ефективності.

Відбір матеріалу зумовлений необхідністю надати студентам наступну сучасну наукову інформацію:

- про лексикологію як об'єкт лінгвістичного дослідження, розвиток лексикології як науки, лінгвосеміотичні теорії мовного знака, особливості складових лексикології як науки;
- про парадигматичні та синтагматичні угрупування лексики; шляхи поповнення лексичного складу.
- про соціальну й територіальну диференціацію лексики, варіативність лексичної системи;
- про особливості побудови словників та їх типологію.

Від студентів **вимагається**:

1. Ведення тематичного словника.

2. Опрацювання літератури зожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо і, з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням). Список рекомендованої літератури до кожної теми можна доповнити науковими працями, які слухач підібрав самостійно.

Згідно з навчальним планом факультету іноземних мов і спеціалізації «Германські мови та літератури (переклад включно) вивчення курсу завершується іспитом.

Загальний обсяг курсу «Лексикологія» становить 90 годин, з них 20 годин - лекційні, 12 - практично-семінарські і 58 годин відведено на самостійну роботу слухачів.

Зміст самостійної роботи з курсу «Лексикологія» спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набування вмінь опрацювання наукової літератури та виконання практичних завдань. Все це має сприяти професійному самовизначенню майбутніх філологів і перекладачів.

3. Програма навчальної дисципліни

4 семестр

Блок змістових модулів: Лексика німецької мови в системі та функціонуванні.

Змістовий модуль 1. Лексична система мови та слово як її основна одиниця.

Тема 1. Предмет та завдання лексикології.

Тема 2. Слово як базова одиниця мови.

Тема 3. Лексичне значення і теорії значення.

Тема 4. Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі.

Тема 5. Синтагматичні відношення лексики.

Змістовий модуль 2. Шляхи збагачення лексичного складу мови.

Тема 6. Шляхи розвитку й поповнення словникового складу.

Тема 7. Словотвір.

Тема 8. Фразеологія.

Тема 9. Територіальна та соціальна диференціація лексики.

Тема 10. Лексикографія.

4. Структура навчальної дисципліни

4 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Лексична система мови та слово як її основна одиниця.												
Тема 1. Предмет та завдання лексикології		2					6					
Тема 2. Слово як базова одиниця мови		2	2				6					

Тема 3. Лексичне значення і теорії значення		2	2		6						
Тема 4. Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі		2	2		5						
Тема 5. Синтагматичні відношення лексики		2			6						
Разом – зм. модуль 1		10	6		29						
Змістовий модуль 2. Шляхи збагачення лексичного складу мови.											
Тема 6. Шляхи розвитку й поповнення словникового складу. Зміна лексичного значення		2	2		5						
Тема 7. Словотвір		2	2		6						
Тема 8. Фразеологія		2	2		5						
Тема 9. Територіальна та соціальна диференціація лексики		2			5						
Тема 10. Лексикографія		2			5						
Разом – зм. модуль 2		10	6		29						
Усього годин		20	12		58						

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання лексикології

Лексикологія у системі мовознавчих наук. Розвиток лексикології як науки. Теоретичні основи та напрямки лексикологічних досліджень у XIX та XX ст. Лексикологія як предмет. Завдання лексикології. Лексикологія загальна і часткова. Розділи лексикології. Ономасіологія як теорія номінації. Семасіологія як теорія значення. Етимологія як наука про походження та еволюцію слова. Словотворення. Лексикологія та лексикографія. Типи німецьких словників. Словники загальні та спеціальні. Методи лексикологічного аналізу: морфемний аналіз, валентний, дистрибутивний аналіз, трансформаційний метод, компонентний аналіз, аналіз словотвірних конструкцій за безпосередніми складниками, метод моделювання, опитування інформантів. Межі застосування лексикологічних методів.

Тема 2. Слово як базова одиниця мови

Проблеми дефініції слова. Характерні ознаки слова. Фонетично-морфологічні особливості німецького слова. Поняття морфем. Види морфем. Дистрибуція морфем. Мотивація. Види мотивації. Фонетична мотивація. Морфологічна мотивація. Семантична мотивація. Псевдомотивація. Ідіоматизація.

Тема 3. Лексичне значення і теорії значення

Теорії лексичного значення. Бігевіористська теорія значення. Релятивістські теорії значення. Мовний знак та його моделі. Інформаційні теорії значення. Структурна семантика. Комплексний характер лексичного значення. Компоненти лексичного значення з погляду семіотики. Денотативний, сигніфікативний та конотативний аспекти лексичного значення. Типи лексичного значення. Потенційне та актуальне значення. Семантична структура слова. Поняття семи та семеми. Види сем. Лексико-семантичний варіант значення. Багатозначність та омонімія. Засоби диференціації омонімів. Шляхи виникнення омонімів. Когнітивна семантика. Ментальний лексикон. Мовне знання в ментальному лексиконі. Семантичні ознаки і прототипи.

Тема 4. Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі

Поняття парадигматики й синтагматики. Парадигматичні відношення. Ієрархічні відношення в системі лексики. Гіпер-гіпонімія. Меронімія. Відношення тотожності. Синонімія, референційна тотожність. Види лексичних синонімів. Повні, неповні, ідеографічні, контекстуальні і стилістичні синоніми. Синонімічні ряди. Відношення протилежності (полярності). Лексичні антоніми, їх структурний і семантичний поділ. Лексико-семантичні групи. Теорія поля. Лексико-граматичні, понятійні, семантичні поля.

Тема 5. Синтагматичні відношення лексики

Зв'язок парадигматичних відношень з синтагматичними. Лексико-семантична валентність та дистрибуція. Лексична сполучуваність. Словник валентності (Г. Гельбіг та В. Шенкель).

Модуль 2.

Тема 6. Шляхи розвитку й поповнення словникового складу

Причини і рушійні сили лексичних змін. Зміна лексичного значення, його звуження і розширення. Неологізми, архаїзми та історизми. Перенос значення. Метафора, метонімія, синестезія, синекдоха. Евфемізми. Лексичні запозичення. Причини запозичень. Латинські і грецькі запозичення. Французькі та італійські запозичення. Англійські та американські запозичення. Слов'янські запозичення. Періодизація та класифікація запозичень. Ознаки іншомовних слів. Німецький пурізм, його види та часові рамки.

Тема 7. Словотвір

Теоретичні основи та огляд досліджень німецького словотвору. Головні поняття словотвору. Потенційні, узуальні й оказіональні слова. Типи словотворення. Словоскладання. Структурні та семантичні особливості німецьких іменних композит. Детермінативні та копулятивні композити. Посесивні композити. Деривація. Експліцитна та імпліцитна деривація. Префікація. Дієслівні та іменні префікси. Префікси німецькі та запозичені. Суфікація. Німецькі та запозичені суфікси. Структурна та семантична класифікація суфіксів. Суфікси іменників чоловічого, жіночого та середнього родів. Напівафікси. Частотні компоненти складених слів. Конверсія. Субстантизація. Ад'ективзація. Вербалізація. Адвербіалізація. Зворотна деривація. Синтаксичний словотвір. Зрошення. Скорочення. Види скорочень. Методи словотвірного аналізу. Морфемний аналіз. Аналіз за БС. Трансформаційний аналіз. Метод моделювання. Генеративний словотвір. Тенденції сучасного німецького словотворення.

Тема 8. Фразеологія

Визначення фразеологізму. Ознаки фразеологізмів. Відмінності між стійкими та вільними словосполученнями. Принципи класифікації фразеологізмів. Структурні, структурно-семантичні та функціональні класифікації фразеологізмів. Фразеологічні зрошення. Прислів'я та приказки. Фразеологічні єдності. Фразеологічні сполучення. Компаративні фразеологізми. Парні фразеологізми. Крилаті вислови. Проблеми фразеологічної полісемії, синонімії, антонімії, омонімії. Фразеологічні ряди. Фразеологічні модифікації.

Тема 9. Територіальна та соціальна диференціація лексики

Мовна варіативність. Становлення німецької літературної мови. Національна літературна мова, розмовна мова, територіальні діалекти. Класифікація німецьких діалектів. Німецька мова в Німеччині, Австрії, Швейцарії. Загальновживана лексика. Соціолекти. Професіоналізми. Жаргонізми. Сленг. Молодіжний сленг. Терміни. Ознаки термінів. Функції термінів.

Тема 10. Лексикографія

Предмет та завдання лексикографії. Лексикографія теоретична та практична. Типологія словників німецької мови. Етимологічні словники. Історичні тлумачні словники. Тлумачні словники німецької мови. Стилістичні словники. Синонімічні словники. Антонімічні словники. Тематичні словники. Фразеологічні словники. Орфоепічні словники. Словники скорочень, іншомовних слів тощо.

Плани семінарських занять

та завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів полягає у підготовці до семінарських та практичних занять. Викладачем подається додаткові теми для цих занять та завдання, які студенти повинні підготувати, спираючись на лекційний матеріал. Студентам пропонується самостійно опрацювати та поглибити знання з наступних тем, зробити конспект, що перевірятиметься викладачем з даних тем на семінарських заняттях, а також самостійно (групою) підготувати реферат і захистити його як другий модуль.

Модуль 1.

Тема 1. Das Wort als Grundeinheit der Sprache

Мета: ознайомити студентів з різними дефініціями слова, з особливостями німецького слова; визначити поняття морфеми, видів морфем; з'ясувати суть явища мотивації лексичного значеннята її видів.

Питання до обговорення

- Probleme der Wortdefinition. Die Wesensmerkmale des Wortes.
- Phonetisch-morphologische Besonderheiten des deutschen Wortes.
- Zum Begriff des Morphems. Arten der Morpheme. Distribution der Morpheme.
- Die Motivation. Arten der Motivation. Phonetische (natürliche) Motivation. Morphematische Motivation. Semantische Motivation.

Література: основна [8, с. 1–7; 11, с. 11–18; 5, с. 9–11]

Тема 2. Wortbedeutung und Bedeutungstheorien

Мета: визначити поняття лексичного значення, ознайомити з провідними теоріями лексичного значення, його структурою, проблематикою полісемії та омонімії, їх розмежування.

Питання до обговорення

- Bedeutungstheorien. Behavioristische Bedeutungstheorie. Relationelle Bedeutungskonzeptionen. Zeichenmodelle. Informationelle Bedeutungstheorien. Strukturelle Semantik.
- Komplexität der Wortbedeutung. Die Komponenten der Wortbedeutung aus semiotischer Sicht. Denotative, signifikative und konnotative Komponenten der Wortbedeutung.
- Typen der Wortbedeutung. Potenzielle und aktuelle Bedeutung.
- Die semantische Struktur des Wortes. Das Sem. Das Semem. Die lexikalisch-semantische Variante der Bedeutung.
- Polysemie und Homonymie. Differenzierungsmittel der Homonyme und Wege ihrer Entstehung.
- Arten der Seme. Komponentenanalyse.

Література: основна [8, с. 9–19; 11, с. 29–38, 60–62; 5, с. 31–51]
додаткова [5, с. 51–65]

Тема 3. Paradigmatische Wortschatzrelationen

Мета: визначити головні види парадигматичних відношень лексики.

Питання до обговорення

- Zum Begriff Paradigmatik / Syntagmatik. Paradigmatische Relationen.
- Hierarchische Beziehungen: Hyper-Hyponymie – Meronymie. Identitäts- und Äquivalenzbeziehungen (Synonymie, Referenzidentität).
- Arten der lexikalischen Synonyme. Vollständige, unvollständige, ideographische, kontextuelle und stilistische Synonyme. Synonymreihen.
- Beziehungen der Gegensätzlichkeit (Polarität). Lexikalische Antonyme, ihre strukturelle und semantische Einteilung.

Література: основна [8, с. 52–55; 11, с. 64–68, 86–89; 5, с. 65–71]
додаткова [5, с. 71–84]

Модуль 2.

Тема 4. Wortschatzentwicklung- und veränderung

Мета: визначити головні шляхи збагачення лексичного складу мови.

Питання до обговорення

- Ursachen und Triebkräfte der Wortschatzveränderung.
- Bedeutungswandel und seine Arten.
- Neologismen, Archaismen und Historismen.
- Bedeutungsverengung und Bedeutungserweiterung. Bedeutungsübertragung. Metapher und der Metonymie. Euphemismus.
- Lexikalische Entlehnungen. Ursachen der Entlehnung.
- Lateinische und griechische Entlehnungen. Französische Entlehnungen. Slawische Entlehnungen.
- Periodisierung und Klassifikationen der Entlehnungen.
- Der deutsche Purismus und seine Abarten.

Література: основна [8, с. 43–47; 11, с. 72–81, 125–135; 5, с. 118–126]
додаткова [5, с. 126–130]

Тема 5. Wortbildung

Мета: ознайомити з головними способами і моделями німецького словотворення.

Питання до обговорення

- Grundbegriffe der Wortbildung. Potenzielle, usuelle und okkasionelle Wörter.
- Wortbildungarten im Deutschen. Komposition. Bildung und Struktur der deutschen Nominalkomposita. Determinativkomposita. Kopulativkomposita. Rektionskomposita. Possessivkomposita.
- Derivation. Explizite und implizite Derivation. Präfigierung. Verbale und nominale, deutsche und entlehnte Präfixe. Halbaffixe. Suffigierung. Strukturelle und semantische Einteilung der Suffixe.

- Transposition und Konversion.
- Zusammenrückung und Zusammenbildung. Abkürzung.
- Methoden der Wortbildungsanalyse. Morphemanalyse. UK-Analyse. Transformationsanalyse.
- Die innere Valenz. Wortbildungsmodelle. Generative Wortbildungstheorie.
- Tendenzen der modernen deutschen Wortbildung.

Література: основна [8, с. 70–108; 11, с. 46–48; 5, с. 24–31]
додаткова [8, с. 61–70]

Тема 7. Phraseologie

Мета: визначити поняття фразеологізма, ознайомити з головними ознаками фразеологізмів та принципами їхньої класифікації.

Питання до обговорення

- Feste Wortkomplexe und ihre Merkmale.
- Probleme der Klassifikation von festen Wortkomplexen.
- Phraseologische Einheiten und ihre semantischen Besonderheiten.
- Wortpaare. Komparative Phraseologismen.
- Festgeprägte Satze. Sprichwörtliche Satzredensarten und Sprichwörter.
- Phraseologische Verbindungen. Geflügelte Worte.
- Semantische Relationen im Bereich der Phraseologismen: phraseologische Polysemie und Homonymie, phraseologische Synonymie, phraseologische Antonymie. Phraseologische Reihen. Phraseologische Derivation.

Література: основна [8, с. 157–173; 11, с. 103–113]
додаткова [8, с. 103–1]

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни «Лексикологія». Зміст СРС з дисципліни «Лексикологія» складається з таких видів роботи: опрацювання теоретичних основ прослуханого матеріалу; підготовка до практичних занять; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом і пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу (індивідуальне завдання: представлення здійсненої роботи у формі захисту реферату або презентації); тренування перекладацьких навичок на основі вільного вибору матеріалів; підготовка до контрольних робіт. Очікується, що протягом семестру кожен студент представить викладачеві щонайменше 2 роботи, передбачені планом на самостійне виконання.

Академічна добросередінність: Очікується, що кожен студент повинен самостійно готоватися до практичних занять та вирішувати індивідуальні завдання, обдумувати та викладати власну аргументацію своєї правової позиції. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобросередінності. Виявлення ознак академічної недобросередінності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману; у разі незарахування роботи, студент, в узгоджені з викладачем строки, повинен повторно виконати письмову роботу та подати її викладачу для оцінювання.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Викладач фіксує неявку студента на аудиторне заняття, що вважається академічною заборгованістю, яку студент повинен відпрацювати в межах затвердженого графіка консультацій у викладача або в інший узгоджений з викладачем час. Відпрацювання полягає у перевірці підготовки студентом тих завдань, які опрацьовували на занятті, на якому студент був відсутній.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях та за виконання індивідуальних завдань (самостійна робота). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної добросесності не толеруються.

Зміст СРС з дисципліни "Лексикологія" складається з таких видів роботи:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу;
- підбір прикладів, що ілюструють певні теоретичні положення;
- створення власного глосарія термінів лексикології;
- написання колективного реферату обсягом не менше 20 сторінок тексту рукопису (на запропоновану тематику) і його захист;
- підготовка до усіх видів контролю, включно модульних робіт.

Питання для самостійного опрацювання

- Volksetymologie (Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig: VEB, 1987. – S. 42–43).
- Kognitive Semantik. Mentales Lexikon. Sprachliches Wissen im mentalen Lexikon. Semantische Merkmale und Prototypen (Römer Chr., Matzke B. Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. – Tübingen: Narr, 2005. – S. 32–35; Schwarz M. / J. Chur. Semantik. Ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Niemeyer, 1993. – S. 24–26; S. 46–53).
- Sachgruppen und thematische Reihen. Wortfamilien. Wortfelder Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig: VEB, 1987. – S. 30–32; S. 30–32; S. 233–242.
- Syntagmatische Beziehungen (Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig: VEB, 1987. – S. 204–210).
- Valenz und Distribution. Kompatibilität der Lexeme. Selektionsregeln und Selektionsbeschränkungen Schwarz M. / J. Chur. Semantik. Ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Niemeyer, 1993. – S. 69–74).

1. Das Wort als sprachliches Zeichen

- Zeichenmodelle
- unilaterales Zeichenmodell
- bilaterales Zeichenmodell
- triadisches Zeichenmodell
- Hauptarten von Zeichen
- Das Wort als sprachliches Zeichen

2. Ausprägungen von Mehrdeutigkeit

- Polysemie
- Homonymie
- Unterschiede zwischen Polysemie und Homonymie
- Typen und Wege der Entstehung der Homonyme

3. Der Bedeutungswandel

- Ursachen des Bedeutungswandels
- Arten des Bedeutungswandels
- Metapher und ihre Arten
- Metonymie und ihre Arten

4. Substantivische Wortbildung

- Substantivische Komposition und ihre Modelle
- Explizite Derivation von Substantiven
  - Präfigierung
  - Suffigierung

5. Adjektivische Wortbildung

- Adjektivische Komposition und ihre Modelle
- Explizite Derivation von Substantiven
  - Präfigierung
  - Suffigierung

6. Verbale Wortbildung

- Verbale Komposition und ihre Modelle
- Explizite Derivation von Substantiven
  - Trennbare Präfixe
  - Untrennbare Präfixe

7. Ursachen, Wege und Formen der Entlehnungen

- Lateinische und griechische Entlehnungen und deren Periodisierung
- Französische Entlehnungen
- Englische und slawische Entlehnungen
- Sprachpflege: Pro und Contra

8. Historische Gliederung des Wortschatzes

- Neologismen
- Archaismen
- Historismen

9. Territoriale Gliederung des Wortschatzes

- Standardvarietäten
  - Österreichisches Standarddeutsch: Austriazismen
  - Schweizer Standarddeutsch: Helvetismen
  - “Binnendeutsches” Deutsch: Germanismen (Teutonismen)
- Regionale Varietäten

10. Wortfelder, Wortfamilien

- Charakteristik von Wortfeldern und ihre Arten
- Wortfamilien

- Питання для проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів
4 семестр

1. Lexikologie als Wissenschaft. Begriffs- und Gegenstandsbestimmung.
2. Zur Entwicklung der Lexikologie als Wissenschaft.
3. Die Aufgaben der Lexikologie.
4. Womit beschäftigt sich die Onomasiologie als Teildisziplin der Lexikologie?
5. Womit beschäftigt sich die Semasiologie als Teildisziplin der Lexikologie?
6. Womit beschäftigt sich die Etymologie als Teildisziplin der Lexikologie?
7. Womit beschäftigt sich die Wortbildungslehre als Teildisziplin der Lexikologie?
8. Womit beschäftigt sich die Lexikographie als Teildisziplin der Lexikologie?
9. Die Morphemanalyse.
10. Die Analyse nach unmittelbaren Konstituenten (UK-Analyse).
11. Die Transformationsanalyse.
12. Die Modellierung in der WB.
13. Die Komponentenanalyse.
14. Probleme der Wortdefinition. Die Wesensmerkmale des Wortes.
15. Wesensmerkmale des deutschen Wortes.
16. Phonetisch-morphologische Besonderheiten des deutschen Wortes.
17. Zum Begriff des Morphems.
18. Arten der Morpheme.
19. Die Motivation. Arten der Motivation.
20. Phonetische (natürliche) Motivation.
21. Morphematische Motivation.
22. Semantische Motivation.
23. Volksetymologie.
24. Strukturalistische Bedeutungstheorie.
25. Die Prototypentheorie.
26. Struktur der Wortbedeutung.
27. Denotative Komponente der Wortbedeutung.
28. Signifikative Komponente der Wortbedeutung.
29. Konnotative Komponente der Wortbedeutung.
30. Die semantische Struktur des Wortes. Das Sem. Das Semem. Die lexikalisch-semantische Variante der Bedeutung.
31. Zum Verhältnis zwischen Bedeutung und Ausdruck.
32. Potenzielle und aktuelle Wortbedeutung.
33. Die Polysemie.
34. Die Homonymie. Arten der Homonyme.
35. Differenzierungsmittel der Homonyme und Wege ihrer Entstehung.
36. Paradigmatische Bedeutungsrelationen.
37. Syntagmatische Bedeutungsrelationen.
38. Arten der lexikalischen Synonyme.
39. Vollständige, unvollständige, ideographische, kontextuelle und stilistische Synonyme.
40. Die Synonymreihe.
41. Wortfelder.
42. Wortfamilien.
43. Lexikalische Antonyme und ihre semantischen Abarten.
44. Strukturtypen der Antonyme.
45. Bedeutungsüberordnung und -unterordnung (Hyperonymie und Hyponymie).
46. Wege der Bereicherung des deutschen Wortschatzes.
47. Ursachen und Triebkräfte der Wortschatzveränderung.
48. Der Bedeutungswandel und seine Arten.
49. Die Bedeutungsverengung und Bedeutungserweiterung.
50. Die Bedeutungsübertragung.
51. Metapher

- 52. Metonymie.
- 53. Euphemismus
- 54. Euphemismen und Gründe ihrer Entstehung.
- 55. Typen von Entlehnungen im Deutschen.
- 56. Ursachen der Entlehnung.
- 57. Lateinische Entlehnungen im Deutschen.
- 58. Französische Entlehnungen im Deutschen.
- 59. Slawische Entlehnungen im Deutschen.
- 60. Klassifikation der Entlehnungen im Deutschen.
- 61. Neologismen, Archaismen und Historismen
- 62. Die Termini. Merkmale der Termini. Funktionen der Termini.
- 63. Der deutsche Purismus und seine Abarten.
- 64. Das Wesen des Morphems. Arten der Morpheme.
- 65. Wortbildungarten im Deutschen.
- 66. Struktur und Bedeutung der Determinativkomposita.
- 67. Struktur und Bedeutung der Kopulativkomposita.
- 68. Struktur und Bedeutung der Rektionskomposita.
- 69. Struktur und Bedeutung der Possessivkomposita.
- 70. Die Zusammenrückung
- 71. Die Zusammenbildung.
- 72. Die Abkürzung.
- 73. Explizite Derivation.
- 74. Implizite Derivation.
- 75. Präfigierung. Verbale und nominale Präfixe.
- 76. Deutsche und entlehnte Präfixe.
- 77. Halbaffixe.
- 78. Strukturelle und semantische Einteilung der Suffixe.
- 79. Feste Wortkomplexe und ihre Merkmale.
- 80. Klassifikation der Phraseologismen.

- 1. Лексикологія у системі мовознавчих наук.
- 2. Розвиток лексикології як науки.
- 3. Завдання лексикології.
- 4. Ономасіологія як теорія номінації.
- 5. Семасіологія як теорія значення.
- 6. Методи лексикологічного аналізу.
- 7. Морфемний аналіз.
- 8. Валентний аналіз.
- 9. Дистрибутивний аналіз.
- 10. Трансформаційний метод.
- 11. Компонентний аналіз.
- 12. Аналіз словотвірних конструкцій за безпосередніми складниками.
- 13. Метод моделювання у словотворенні.
- 14. Проблеми дефініції слова. Характерні ознаки слова.
- 15. Фонетично-морфологічні особливості німецького слова.
- 16. Поняття морфем. Види морфем. Дистрибуція морфем.
- 17. Мотивація. Види мотивації. Псевдомотивація.
- 18. Ідіоматизація.
- 19. Теорії лексичного значення.
- 20. Мовний знак та його моделі.
- 21. Структуралистська теорія значення.
- 22. Комплексний характер лексичного значення.
- 23. Компоненти лексичного значення з погляду семіотики. Денотативний, сигніфікативний та конотативний аспекти лексичного значення.

24. Типи лексичного значення. Потенційне та актуальне значення.
25. Семантична структура слова.
26. Поняття семи та семеми. Види сем.
27. Лексико-семантичний варіант значення.
28. Багатозначність та омонімія.
29. Засоби диференціації омонімів.
30. Шляхи виникнення омонімів.
31. Когнітивна семантика. Ментальний лексикон. Мовне знання в ментальному лексиконі.
32. Семантичні ознаки і прототипи.
33. Поняття парадигматики й синтагматики.
34. Парадигматичні відношення лексики.
35. Ієрархічні відношення в системі лексики. Гіпер-гіпонімія. Меронімія.
36. Відношення тотожності. Синонімія, референційна тотожність. Види лексичних синонімів.
37. Повні, неповні, ідеографічні, контекстуальні і стилістичні синоніми. Синонімічні ряди.
38. Відношення протилежності (полярності).
39. Лексичні антоніми, їх структурний і семантичний поділ.
40. Лексико-семантичні групи.
41. Теорія поля. Лексико-граматичні, понятійні, семантичні поля.
42. Зв'язок парадигматичних відношень з синтагматичними.
43. Лексико-семантична валентність та дистрибуція. Лексична сполучуваність. Словник валентності (Г. Гельбіг та В. Шенкель).
44. Причини і рушійні сили лексичних змін.
45. Зміна лексичного значення, його звуження і розширення.
46. Неологізми, архаїзми та історизми.
47. Перенос значення. Метафора, метонімія, синестезія, синекдоха.
48. Евфемізми.
49. Лексичні запозичення. Причини запозичень.
50. Латинські і грецькі запозичення.
51. Французькі та італійські запозичення.
52. Англійські та американські запозичення.
53. Слов'янські запозичення.
54. Періодизація та класифікація запозичень.
55. Ознаки іншомовних слів.
56. Німецький пурізм, його види та часові рамки.
57. Типи словотворення.
58. Словоскладання.
59. Структурні та семантичні особливості німецьких іменних композит.
60. Детермінативні та копулятивні композити. Посесивні композити.
61. Деривація. Експліцитна та імпліцитна деривація.
62. Префікація. Дієслівні та іменні префікси. Префікси німецькі та запозичені.
63. Суфікація. Німецькі та запозичені суфікси. Структурна та семантична класифікація суфіксів.
64. Напівафікси. Частотні компоненти складених слів.
65. Конверсія. Субстантизація. Ад'ективзація. Вербалізація. Адвербіалізація. Зворотна деривація.
66. Синтаксичний словотвір.
67. Зрошення.
68. Скорочення. Види скорочень.
69. Національна літературна мова, розмовна мова, територіальні діалекти. Класифікація німецьких діалектів.
70. Німецька мова в Німеччині, Австрії, Швейцарії.

71. Загальновживана лексика. Соціолекти. Професіоналізми. Жаргонізми. Сленг. Молодіжний сленг.
72. Терміни. Ознаки термінів. Функції термінів.
73. Ознаки фразеологізмів. Відмінності між стійкими та вільними словосполученнями.
74. Принципи класифікації фразеологізмів. Структурні, структурно-семантичні та функціональні класифікації фразеологізмів.
75. Фразеологічні зрошення.
76. Прислів'я та приказки.
77. Фразеологічні єдності. Фразеологічні сполучення.
78. Компаративні фразеологізми. Парні фразеологізми. Крилаті вислови.
79. Проблеми фразеологічної полісемії, синонімії, антонімії, омонімії. Фразеологічні ряди. Фразеологічні модифікації.
80. Предмет та завдання лексикографії. Типологія словників німецької мови.

7. Методи навчання

Інформаційно-рецептивні (розвідка, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження) методи; проблемний виклад навчального матеріалу; частково-пошуковий та дослідницький методи; наочні (робота з таблицями, схемами тощо); практичні заняття, індивідуальні завдання (підготовка реферату тощо), інтерактивні методи (презентація, евристичні бесіди, дискусії, «мозковий штурм», конкурси з практичними завданнями та їхнє подальше обговорення, проект, проведення творчих заходів, використання мультимедійних комп’ютерних програм та залучення носіїв мови).

8. Методи контролю та розподіл балів, що присвоюється студентам.

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних контрольних заходів, які включають проміжне оцінювання (усне опитування, тест), поточне оцінювання (відповіді і виступи на практичних заняттях, самостійна позаудиторна робота (в т.ч. виконання домашніх завдань), тематичні контрольні роботи (у формі тесту, відповідей на теоретичні запитання, розв’язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань), відвідуваність), підсумкове модульне оцінювання (тест/теоретичні питання), підсумкове семестрове оцінювання (виконання усних і/або письмових завдань).

В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу система контролю з кожної дисципліни ОПП охоплює протягом семестру поточний модульний контроль та підсумковий модульний контроль (екзамен). Підсумковий контроль з дисципліни «Методика навчання іноземної мови» – це екзамен з урахуванням накопичених балів поточного контролю. Оцінювання результатів поточного модульного контролю навчальних досягнень студентів враховує аудиторну роботу (10 балів), самостійну роботу (10 балів), модульну роботу (2 роботи у семестрі по 10 балів) та відвідування (10 балів).

Поточний контроль – це сума балів за проміжний контроль, відвідування занять і самостійну роботу студента.

Проміжний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем (змістових модулів). Результати проміжного контролю за модуль визначаються як середня величина з поточних оцінок за відповіді на практичних заняттях.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

- Систематичність та активність на практичних заняттях, зокрема, оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на практичних заняттях, активність під час обговорення дискусійних питань.
- Виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента.
- Виконання тематичних контрольних робіт (оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-балльній шкалі. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню із всіх поточних оцінок.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини практичних занять (модуля). Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, умінь представити певний вивчений матеріал. Форми підсумкового модульного контролю та система оцінювання рівня знань та умінь студентів визначає кафедра, вони відображені у робочій програмі дисципліни. Підсумковий модульний контроль знань і умінь та навичок студентів може проводитися у формі тестів або контрольних робіт.

Для проведення підсумкового модульного контролю використовуються варіанти контрольних модульних робіт. Складовими частинами варіанту контролю модульного завдання є: тести, теоретичні та практичні питання.

Протягом вивчення курсу студент повинен виконати дві комплексні модульні роботи. Оцінка за виконання цих робіт виставляється в окрему відомість та у журнал відповіді групи. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів оцінку за кожну комплексну модульну роботу.

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин він має право на індивідуальне складання модуля. У всіх інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний модуль. Незадовільну оцінку за модуль студент має право перескласти. Додатковий термін складання призначає викладач і затверджує завідувач кафедри.

Шкала оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	% правильних відповідей
10	100 – 96
9	95 – 91
8	90 – 86
7	85 – 81
6	80 – 76
5	75 – 71
4	70 – 66
3	65 – 61

2	60 – 56
1	55 – 51
0	50 і менше

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою і в терміни, встановлені робочим навчальним планом та графіком навчального процесу. Іспит проводиться у формі виконання письмових і усних завдань. Зміст екзаменаційних завдань затверджує кафедра у строки, передбачені нормативними актами університету. Підсумкове оцінювання у формі іспиту проводиться за сумою результатів поточного модульного контролю (макс. 50 балів) та підсумкового модуля-екзамена (макс. 50 балів).

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модулі	Модуль I			Модуль II			Підсумковий контроль (іспит)	Сума
	25			25				
Кількість балів за модуль	Змістові модулі	3М 1	3М2	Модульний контроль 1	3М 3	3М 4	Модульний контроль 2	
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль		15		10	15		10	50
Розподіл балів		Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота	Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота	
		5	5	5	10	5	5	10
Наукова робота	Участь у студентських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах та конкурсах							1 - 10

Під час оцінювання знань, умінь і навичок студентів враховується:

- 1) наявність і характер засвоєння знань з дисципліни (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;
- 5) якість виконання самостійної навчальної роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	
B	81-89		зараховано
C	71-80	добре	

D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

9. Методичне забезпечення

Рекомендована базова наукова та навчально-методична література

1. Burger H. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. – Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1998.
2. Fleischer W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1997.
3. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1982.
4. Fleischer W., Barz J. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Unter Mitarbeit von M. Schröder. – Tübingen: Niemeyer, 1992.
5. Harm V. **Einführung in die Lexikologie.** Darmstadt: WBG, 2015.
6. Hinka B. I. Lexikologie der deutschen Sprache. – Ternopil: Nationale Pädagogische Wolodymyr-Hnatjuk-Universität Ternopil, 2008.
7. Oguy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. – Winnys'a: Nowa knyha, 2003.
8. Römer Chr., Matzke B. **Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung.** – Tübingen: Narr, 2005.
9. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1987.
10. Schwarz M. / J. Chur. Semantik. Ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Niemeyer, 1993.
11. Wanzeck Ch. **Lexikologie.** – Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1986.
12. Stepanowa M. D., Fleischer W. Grundzüge der deutschen Wortbildung. Leipzig: Bibliographisches Institut, 1984.
13. Паславська А. Й. Практикум з лексикології німецької мови: навчальний посібник / А. Паславська. – Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 132 с.

Рекомендована довідкова література з лексикології

1. Городникова М. Д., Розен Е.В. Лексикология современного немецкого языка. – М.: Просвещение, 1967.
2. Гулыга Е. А., Розен Е.В. Старое и новое в лексике и грамматике немецкого языка. – Л.: Просвещение, 1977.
3. Девкин В. Д. Сборник упражнений по лексикологии немецкого языка. – М.: Высш. шк., 1971.
4. Зиндер Л. Р., Строева Т.В. Пособие по теоретической грамматике и лексикологии немецкого языка. – Л.: Просвещение, 1962.
5. Исказ А., Ленкова А. Хрестоматия по лексикологии немецкого языка. – Л.: Просвещение, 1975.
6. Agricola Chr., Agricova E. Wörter und Gegenwörter. Antonyme der deutschen Sprache. – Leipzig: Bibliogr. Inst., 1977.
7. Aitchison J. Wörter im Kopf. Eine Einführung in das mentale Lexikon. – Tübingen: Niemeyer, 1997.
8. Baldinger K. Die Semasiologie: Versuch eines Überblickes. – Berlin: Akademie-Verlag, 1957, 1998.

9. Brekle H. H. Semantik. Eine Einführung in die sprachwissenschaftliche Bedeutungslehre. – München: Fink, 1972.
10. Erben Jh. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre. – Berlin: Erich Schmidt, 2000.
11. Henne H. Wort und Wortschatz // Duden. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. – Mannheim: Dudenverlag, 1998.
12. Höhle T. Über Komposition und Derivation: zur Konstituentenstruktur von Wortbildungsprodukten im Deutschen // Zeitschrift für Sprachwissenschaft 1, 1982. – S. 76–112.
13. Kleiber G. Prototypensemantik. Eine Einführung. – Tübingen: Narr, 1993.
14. Kleine Enzyklopädie Deutsche Sprache. Hrsg. v. W. Fleischer, G. Helbig. – Gotthard. – Frankfurt/M.: Peter Lang, 2001.
15. Koß G. Namenforschung. Eine Einführung in die Onomastik. – Tübingen: Niemeyer, 1996.
16. Kronasser H. Handbuch der Semasiologie. Kurze Einführung in die Geschichte, Probleme und Terminologie der Bedeutungslehre. – Heidelberg: Winter, 1952.
17. Kühn I. Lexikologie. Eine Einführung. (Germanistische Arbeitshefte; 35). – Tübingen: Niemeyer, 1994.
18. Leisi E. Der Wortinhalt. – Heidelberg: Quelle & Meyer, 1975.
19. Lohde M. Wortbildung des modernen Deutschen. Ein Lehr- und Übungsbuch. – Tübingen: Narr, 2006.
20. Lutzeier P. R. Lexikologie: Ein Arbeitsbuch. – Tübingen: Stauffenberg, 1995.
21. Lutzeier P. R. Linguistische Semantik. – Stuttgart: Metzler, 1985.
22. Lyons J. Semantik. 2 Bde. – München: Beck, 1980.
23. Olsen S. Eine Einführung in die Theorie der Wortstruktur. – Stuttgart: Kröner, 1986.
24. Palm Ch. Phraseologie. Eine Einführung. – Tübingen: Niemeyer, 1997.
25. Reichmann O. Germanistische Lexikologie. – Stuttgart: Metzler, 1982.
26. Rosen E.W., Kossmann L.S. Lexikologisches Praktikum der deutschen Sprache. - M.: Roswusizdat, 1963.
27. Schippan Th. Einführung in die Semasiologie. – Leipzig: VEB, 1975.
28. Schwarz M. Einführung in die kognitive Linguistik. – München: Francke, 1996.
29. Schwarze Chr./ D. Wunderlich (Hrsg.): Handbuch der Lexikologie. – Königstein/Ts.: Athenäum, 1985.
30. Sowinski B. u.a. Deutsche Stilistik. – Frankf./M. : Fischer, 1991.
31. Trier J. Der deutsche Wortschatz im Sinnbezirk des Verstandes. Die Geschichte eines sprachlichen Feldes, Band 1: Von den Anfängen bis zum Beginn des 13. Jahrhunderts. – Heidelberg: Winter, 1931.
32. Ullmann S. Grundzüge der Semantik. – Berlin: de Gruyter, 1972.
33. Wittgenstein, L. Philosophische Untersuchungen. – Frankfurt/M.: Suhrkamp, 1977.
34. Wotjak G. Untersuchungen zur Struktur der Bedeutung. – Berlin: Akademie, 1971.
35. Wunderlich D. Arbeitsbuch Semantik. – Frankfurt/M.: Hain, 1991.

Список словників

1. Augst G. Wortfamilienwörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: Niemeyer, 1998.
2. Bünting K.-D. Deutsches Wörterbuch. – Chur: Isis Verlag, 1966.
3. Bussmann H. (Hrsg.). Lexikon der Sprachwissenschaft. – Stuttgart: Kröner, 2002.
4. Duden. Das große Fremdwörterbuch. – Mannheim: Dudenverlag, 2000.
5. Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in 10 Bänden. – Mannheim: Dudenverlag, 1999.
6. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. – Mannheim: Dudenverlag, 2001.
7. Glück H. (Hrsg.). Metzler Lexikon Sprache. – Stuttgart/ Weimar: Metzler, 2000.
8. Görner H. / Kempcke G. Synonymwörterbuch. – Leipzig: VEB Bibliographisches Institut, 1973.
9. Greil J. Wortprofi. Schulwörterbuch. Deutsch. – München: R. Oldenburg Verlag GmbH, 1996.

10. Grimm J. / Grimm W. Deutsches Wörterbuch. – Leipzig / Stuttgart: Hirzel, 1965.
11. Großwörterbuch. Deutsch als Fremdsprache. Hrsg. von Prof. Dr. D. Goetz, Prof. Dr. G. Haensch, Prof. Dr. H. Wellmann. – Berlin – München: Langenscheidt Verlag, 1998.
12. Heinemann M. Kleines Wörterbuch der Jugendsprache. – Leipzig: Bibliographisches Institut, 1990.
13. Kluge F. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. – Berlin / New York: de Gruyter, 2002.
14. Pfeifer W. (Hrsg.). Etymologisches Wörterbuch des Deutschen. – München: DTV, 1995.
15. Röhrich L. Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten. Band 1–5. – Freiburg u.a.: Herder, 1999.
16. Schemann H. Synonymwörterbuch der deutschen Redensarten. – Straehlener Manuscript-Verlag, 1989.
17. Seibicke W. Historisches deutsches Vornamenbuch. Band 1–5. – Berlin / New York: de Gruyter, 1996–2003.
18. Stepanova M. D. (Hrsg.). Slovar' slovoobrazovatel'nykh elementov nemeckogo jazyka. – Moskau: Russkij jazyk, 1979.

ЗРАЗКИ ЗАВДАНЬ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модульний контроль №1

Variante 1

1. Bestimmen Sie die denotative, signifikative und konnotative Komponenten der Wortbedeutung.
2. Finden Sie die richtige Morphemstruktur des Wortes *Tischlampen*. Unterscheiden Sie dabei zwischen Grundmorphemen (GM), Wortbildungspräfixen (WBP), Wortbildungssuffixen (WBS), Flexionsaffixen (F1), Bindeelementen (B5):
  1. GM + WBS + BE
  2. GM + GM + FA
  3. WBP+ GM + WBS
  4. GM + GM + WBS
  5. GM + GM + BE
3. Ordnen Sie das Wort *das Verfallen* den Wortbildungsarten Komposition, Konversion, explizite Derivation, Zusammensetzung oder Rückbildung zu:
  1. Komposition
  2. Konversion
  3. explizite Derivation
  4. Zusammensetzung
  5. Rückbildung
4. Bestimmen Sie den Typ des Kompositums *schneeweiß* (...):
  1. Determinativkompositum
  2. Kopulativkompositum
  3. Possessivkompositum
  4. Rektionskompositum
  5. Zusammensetzung

Модульний контроль №2

Variante 1

Verfassen Sie das Referat zum Thema: Das Wort als sprachliches Zeichen

- Zeichenmodelle
- unilaterales Zeichenmodell
- bilaterales Zeichenmodell
- triadisches Zeichenmodell
- Hauptarten von Zeichen

Das Wort als sprachliches Zeichen